Twee nieuwe myceliumkevers (Coleoptera: Mycetophagidae) aan de westrand van Brussel

Willy Troukens

Samenvatting. Recent werden twee nieuwe soorten myceliumkevers Mycetophagidae gevonden aan de westrand van Brussel: *Litargus connexus* (Geoffroy, 1785), een zeer gewone soort in Europa en de eerder zeldzame *Mycetophagus populi* Fabricius, 1798. Beide soorten leven onder loszittende boomschors van mycelium.

Abstract. Two new Mycetophagidae (Coleoptera) at the westside of Brussels, Belgium
Recently two new species of Mycetophagidae were found at the westside of Brussels: *Litargus connexus* (Geoffroy, 1785) wich is very common in Europe, and *Mycetophagus populi* Fabricius, 1798 wich is rather rare. Both species are living under loose tree-bark and on agarics.

Résumé. Deux nouvelles Mycetophagidae (Coleoptera) à la périphérie ouest de Bruxelles, Belgique
Récemment deux nouvelles espèces de Mycetophagidae furent capturées dans un piège lumineux à la périphérie ouest de Bruxelles : *Litargus connexus* (Geoffroy, 1785) qui est très commun dans toute l'Europe, et *Mycetophagus populi* Fabricius, 1798 qui est plutôt rare. Les deux espèces vivent sous les écorces moisies et sur les polypores qui poussent ser les arbres.

Key words : Belgium – faunistics – Mycetophagidae – Coleoptera – *Litargus connexus* – *Mycetophagus populi*

Troukens, W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht. nicole.sengier@skynet.be

De studie van de kleine fauna op dood en schimmelig hout blijft voor keverliefhebbers een boeiende bezigheid. Tijdens speurtochten in parken en bossen komen wij dan ook regelmatig in contact met vertegenwoordigers van de kleine familie der Mycetophagidae. Dit zijn doorgaans lang ovale kevertjes met een fijne, aanliggende beharing. De sprieten zijn 11-ledig en eindigen in een 2- tot 5-ledige knots (Vogt 1967: 191). Mycetophagidae leven meestal onder beschimmelde schors en in boomzwammen. Tijdens de zomermaanden vindt men ze in lichtvallen.

België telt 13 soorten Mycetophagidae. Aan de westrand van Brussel werd in *Phegea* al melding gemaakt van de 4 volgende soorten: *Typhaea stercorea* (Linnaeus, 1758) (Troukens 2006: 61–66), *Mycetophagus quadripustulatus* (Linnaeus, 1761), *M. atomarius* (Fabricius, 1787) en *M. quadriguttatus* Müller, 1821 (Troukens 2010: 74–80). Daar kan ik nu de 2 volgende soorten aan toevoegen:

1. ***Litargus connexus*** (Geoffroy, 1785) (fig. 1)

Deze ovale myceliumkever is vrij plat en meet 2,3 à 2,8 mm (Vogt 1967:192). De grondkleur is zwart. De kop is fijn en dicht bestippeld. Halsschild en dekschilden warrig bestippeld en dicht, fijn, aanliggend behaard. De dekschilden vertonen 2 onderbroken, geelbruine dwarsbanden; de zijranden en een variabele eindvlek eveneens van dezelfde kleur. Sprieten met 3 verdikte eindleden. Zowel sprieten, tasters en poten zijn geelachtig.

L. connexus komt algemeen voor in Europa en Azië, oostwaarts tot in Japan; in Noord-Afrika is hij bekend uit Marokko, Tunesië en de Canarische eilanden (Löbl & Smetana 2008: 51). Ook een gewone soort in België (fig. 2). Men kan het kevertje het hele jaar aantreffen, vooral van april tot september op boomzwammen, achter schimmelige schors en in rottende stronken van loof- en naaldbomen (Keer 1930: 552). Luc Crevecoeur noteerde de soort in Limburg op de volgende houtsoorten: beuk, berk, den, eik, els, es, esdoorn, lijsterbes en plataan.

Fig. 1. *Litargus connexus* (Geoffroy, 1785).

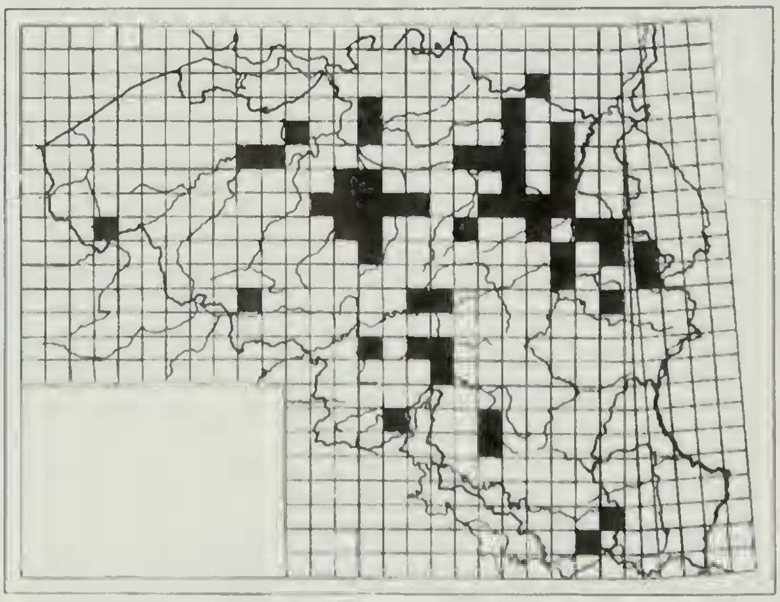

Fig. 2. Vindplaatsen van *Litargus connexus* (Geoffroy, 1785) in België.

ISSN 0771-5277

In gunstige omstandigheden kan *L. connexus* massaal optreden. Dit bleek o.a. tijdens een prospectietocht van Hugo Raemdonck op 9.ix.2012 in de Strabrechtse Heide te Heeze (Noord-Brabant, NL). Na de heidebrand in 2010 waren daar op de dode, half verkoolde berken kogelhoutskoolzwammen (*Daldinia concentrica*) gaan groeien. Hierop werden binnen het uur meer dan 100 exemplaren verzameld. Tussen al dat gewone grut ontdekte onze collega ook een exemplaar van de uiterst zeldzame *Biphyllus lunatus* (Fabricius, 1787). Zeker het vermelden waard!

Aan de westrand van Brussel is *L. connexus* voor het eerst aangetroffen in een kleine lichtval aan de rand van het Roelandsveld te Dilbeek (VB) op 11.ix.2011. Tot nu toe het enige exemplaar.

2. ***Mycetophagus populi*** Fabricius, 1798 (fig. 3)

Dit kevertje is overwegend bruingeel en iets groter dan de vorige soort: 4 à 4,5 mm. De kop is donkerder en heel fijn en dicht bestippeld. Sprieten met 4 verdikte eindleden. Het halsschild is spaarzaam bestippeld en vertoont 2 kleine, basale indrukken. Dekschilden met fijne stippelstrepen en 2 zwarte dwarsbanden: de eerste in het midden en de tweede net voor de bruingele vlek aan het uiteinde. Het kevertje is nog het best te herkennen aan het dikke bijlvormige eindlid van de kaaktasters (Keer 1930: 151–152).

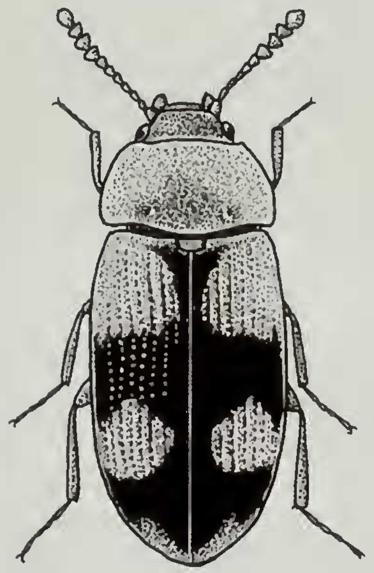

Fig. 3. *Mycetophagus populi* Fabricius, 1798.

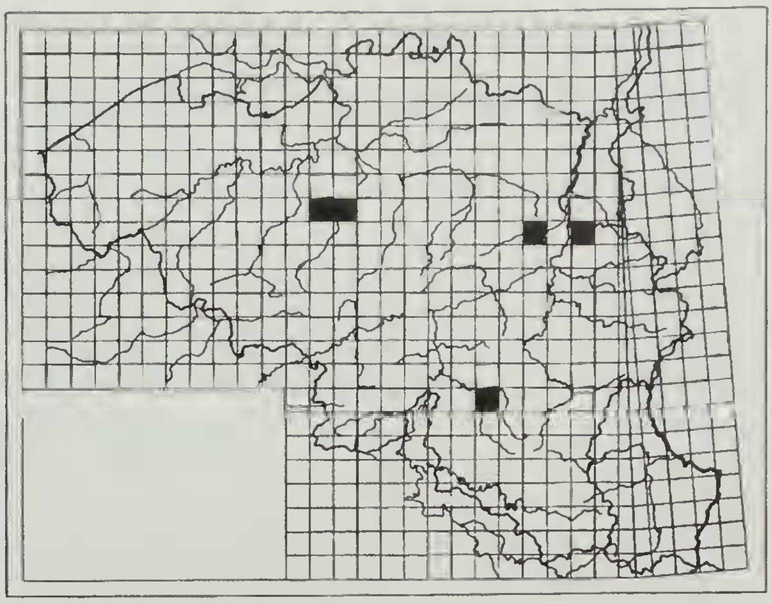

Fig. 4. Vindplaatsen van *Mycetophagus populi* Fabricius, 1798 in België.

M. populi komt voor in gans Midden-Europa maar is overal zeldzaam (Vogt 1967: 193). Ook in België is hij nergens gewoon (fig. 4). De imago's zijn van april tot september aan te treffen op schimmelig hout en boomzwammen. Keer (1930: 552) noemt de volgende houtsoorten: appelaar, beuk, eik, es en plataan. Aan de westrand van Brussel vond ik op 27.iv.2012 mijn eerste exemplaar in een kleine lichtval aan de rand van het Roelandsveld te Dilbeek (VB).

Dankwoord

Dit artikel kwam tot stand met de zeer gewaardeerde medewerking van Luc Crevecoeur (Genk), Alain Drumont (KBIN, Brussel), Stefan Kerkhof (KBIN, Brussel), Eric Meuris (Gentbrugge), René Pletinck (Hamme, OV) en Hugo Raemdonck (Jette). Dankzij hun informatiebronnen en collectiegegevens konden de verspreidingskaartjes samengesteld worden. Hartelijk dank!

Bibliografie

Keer P. M. 1930. *Calwer keverboek*. – W. J. Thieme & Cie, Zutphen.

Löbl L. & Smetana A. 2008. *Catalogue of Palearctic Coleoptera. Volume 5. Tenebrionoidea*. – Apollo Books, Stenstrup.

Troukens W. 2006. Myceliumkevers, knotssprietkevers en schimmelvreters aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Mycetophagidae, Colydiidae & Endomychidae). — *Phegea* **34**(2): 61–66.

Troukens W. 2010. Nieuwe en interessante vondsten van myceliumkevers, knotssprietkevers en schimmelvreters aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Mycetophagidae, Colydiidae & Endomychidae). — *Phegea* **38**(2): 74–80.

Vogt H. 1967. Mycetophagidae. – In: Freude, Harde &-Lohse (eds.) *Die Käfer Mitteleuropas, Band* **7**. — Goecke & Evers, Krefeld.